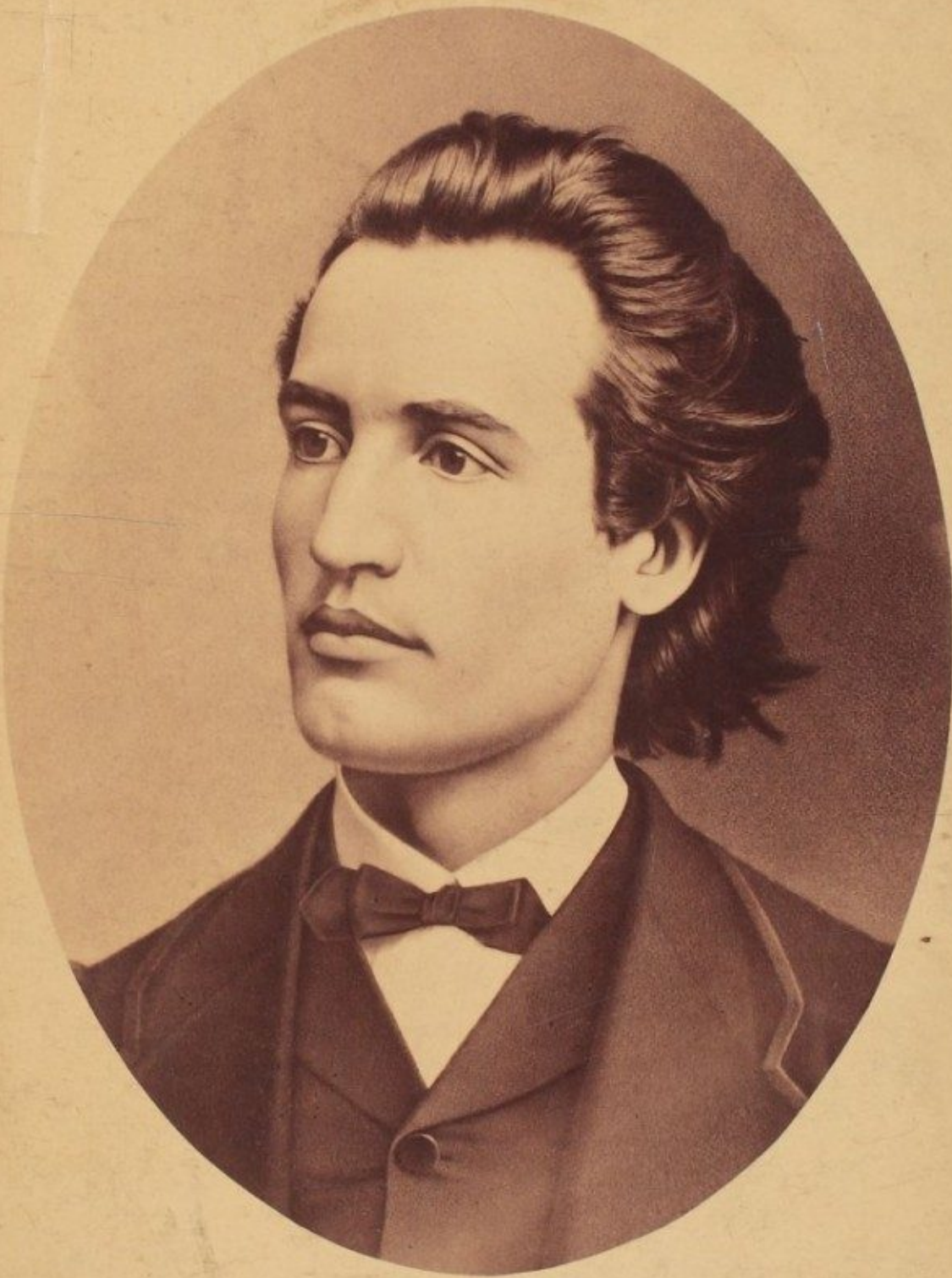

**[„LA REFLECȚIUNILE NOASTRE”]
– de Mihai Eminescu [18
martie 1882]**

M. Eminescu de Mari

Bernhard Brandt

JASSY.

La reflecțiunile noastre asupra cazului d-lui Filibiliu, profesorul permutat prin hotărâre a consiliului, la Focșani, pentru că într-un moment de nerăbdare a lovit – desigur nu ca pedeapsă corporală – pe un elev repetent, „Pseudo – românul „ ne-a răspuns cu două articole pline de insinuațiuni și, se ‘nțelege, ne-a substituit, ca de obicei, idei pe cari nu le-am enunțat și nu le-am avut niciodată.

Ceea ce am voit să zicem și repetăm acum este ca să nu se dea prea mare gravitate unor nimicuri. Voltaire spune într-un loc „l’homme est l’animal méchant par excellence „ și ceea ce omul este, cel pățit, trecut prin suferinți și devenit simțitor, e cu atât mai mult copilul care nu are conștiință deplină despre necazul ce ni-l poate pricinui. Unii, fără a fi răi, sunt răutăcioși și încăpățânați, la mulți mijloacele de cari dispune pedagogia rămân cu totul nefolositoare și oricât am admite că profesorii sunt, conform proverbului latin, oameni osândiți de zei la chinuri, nu putem aștepta de la ei ca, față cu îndărătnicia sau cu rezultatele unei rele creșteri de familie, să rămâie totdeauna în echilibru.

Nu admitem nici bătaia, nici pălmuirea în școale, nu pentru cuvintele democratice sau politice pe cari le citează „ Românu” ci pur și simplu pentru că puținele noțiuni de psihologie și de pedagogie câte au ajuns pân – acuma să se formuleze exact ne-au dovedit inutilitatea acestor mijloace de îndreptare. Deci nu ca mijloc pedagogic am considerat ceea ce-a făcut d. Filibiliu, ci ca o eroare care n-are gravitatea ce i-o atribuie „Românu”

Am găsit așadar că pedeapsa disciplinară aplicată profesorului e exagerată, cu totul în dispoportie cu eroarea comisă, că tot cazul nu merita importanța ce i se dă din cauze ce le ignorăm, dar cari trebuie să fie străine interesului școlii. O admonițiune verbală din partea autorității școlare ar fi fost, după a noastră părere, îndeajuns.

Din aceste considerații ale noastre „ Românu” deduce că cerem

ca bătaia să se reguleze în școale în mod oficial, că cerem ca învățătorii să pălmuiască, dar să-și spele mâna pentru c-a atins pe copilul mojicului.

„Românul” își permite, cu acea rară doză de aroganță care-i e proprie, să ne atribuie idei pe cari nu le-am emis niciodată, ba nici nu le-am putut emite.

Copilul mojicului n-are nevoie de bătaie. O știm din experiență că nici un elev nu e mai ascultător, mai harnic, mai în bună orânduială în toate ale lui decât copilul țăranului. Acesta își îndrăgește învățătorul și-i intră în voie. Dacă vronul dintre ei e îndărătnic, departe de-a corupe el clasa, clasa 'l îndreptează pe el. Profesorul n-ar avea decât să se plângă de-un elev către clasă pentru ca copiii de țărani, constituiți în mică republică, să-i dea celui rău și singuri, din proprie inițiativă, bani pe miere și să-l facă om. Aceasta o poate spune oricine din experiență.

În orașe e altceva. Aci copiii trăiesc uneori în împrejurări produse de amestecul nostru de pseudo – civilizație și de orientalism, necunoscute în sat, împrejurări ce le viciază instinctele; aci copiii au uneori ocazia de – a – și număra tații ori mumele consecutive ca merele; aci se află părinți cari dau fetelor sfatul să cocheteze, băieților sfatul să nu spuie adevărul, sau alte lucruri de aceste cari au- chic.

Sunt oameni în orașe a căror viață e un șir de destrăbălări în care sunt atrași și copiii; sunt copii cari în viață-le n-au fost naivi, cari din părinți degenerați moralicește s-au născut bătrâni. Când te uiți în ochii clari și naivi ai copilului de țăran îți aduce aminte de ochii celor doi îngeri de sub Madonna Sixtina a lui Rafael; dar în orașe vezi uneori ochi de copii cu clipirea ascuțită, vicleană și rea cari dovedesc că sufletele acestor mici și de plâns ființe e pângărit de instincte nepotrivite vârstei lor.

Cine se interesează de deosebirea aceasta n-ar avea decât să

viziteze o școală normală, populată de copii de țăran și s-o compare cu elevii unui liceu, populat de orășeni.

Așadar înc-o dată: nu băiaia cerem în școală, nici vom cere – o vreodată. Ceea ce trebuie să exigem în interesul disciplinei este însă ca elevi ce, prin proprie vină, sunt în stare a scoate din fire pe un profesor oricât de liniștit, să nu umble reclamând pe la ministeriu și să nu erige cauza lor în cauză celebră.

Tot de această opinie au fost juriul de profesori cari au judecat cazul d-lui Filibiliu, precum și corpul profesoral din București. O petiție acoperită de semnăturile a o sumă de profesori, între cari întâmpinăm numele cele mai cunoscute ale corpului didactic din România, precum St. C. Mihăilescu, Angel Dimitrescu, G. Dem. Teodorescu, Dim. Aug. Laurian, Ir. Circa, Dr. Barbu Constantinescu, I. Manliu ș. a., relevă d-lui ministru al instrucțiunii împrejurarea „că pentru întâia dată se ivește cazul ca un învățător pe care judecătorii săi legali (juriul) îl achită, căruia dâșii nu-i dau nici o penalitate, să fie cu toate acestea pedepsit, prin înlăturarea sentinței, și pedepsit atât de grav cu o permutare care e o destituire mascată. – Când o asemenea permutare se face pentru că zelosul profesor a voit să aducă la ascultare pe un elev neastâmpărat, aceasta însemnează a slăbi cu totul disciplina în școală, a anihila prestigiul și autoritatea oricărui învățător”

Iată dar de ce e vorba. Degeaba „Românul încalică calul de bătaie al demnității omenești ș.a.m.d. Demnitatea cere ca cineva să aibă conștiință de răul ce-l pricinuieste și de necazul ce-l face altuia, ceea ce la copii nu se află. Năzbutiile ce le fac uneori le fac fără a cunoaște importanța lor și dacă, în această privire, sunt uneori espuși a purta urmările cam involuntare și neplăcute ale neascultării sau ale neastâmpărului lor, nu e cuvânt ca să se facă numaidecât gaură în cer, ca cele două virtuți de iască ale adunărilor, P. G. din Senat și P. G. din Adunare, să se aprinză, ca presă, ministeriu și legislațiune să se ‘nfioare ca frunzele codrului

la suflare de vânt.

E un nimic, o escitație involuntară și momentană, de care mai totdeauna profesorului [î]i pare cu mult mai rău decât elevului, ceva ce se esplică lesne și trebuie trecut cu vederea, după ce se va fi făcut o remonstrare verbală din partea autorității școlare.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro